

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 323208 22 Rev
Banjaluka, 19.07.2023. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Majkić Marinković i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice J.S. iz B., koju zastupa punomoćnik S.S., advokat iz B., protiv tuženih A.b. a.d. B., koju zastupa punomoćnik V.S., advokat iz B., M.J. – S. iz B., V.S. iz B. i V.P. iz B., radi utvrđenja ništavosti, vrijednost predmeta spora 100.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužiteljice izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 323208 21 Gž od 21.03.2022. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 19.07.2023. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Odbija se zahtjev tužene A.b. a.d. B. za naknadu troškova za sastavljanje odgovora na reviziju u iznosu od 1.535,63 KM.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 323208 20 P od 09.12.2020. godine, odbijeni su tužbeni zahtjevi tužiteljice kojima je tražila: da sud utvrdi da je ništavo sudsko poravnanje zaključeno pred Osnovnim sudom u Banjaluci, na ročištu dana 16.05.2007. godine, u predmetu poslovni broj 071-0-I-07-002740 zasvjedočeno zapisnikom Osnovnog suda u Banjaluci broj 071-0-I-07-002740 od 16.05.2007. godine; da utvrdi da ne postoji založno pravo A.b. a.d. B. nad nekretninama označenim kao k.č. broj 670/36 upisanim u z.k. ul. broj 9801 KO SP B., koje je upisano u C teretnom listu, na osnovu pravosnažnog rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj 071-0-I-07-002740 od 16.05.2007. godine; te da se naloži tuženoj A.b. a.d. B. da trpi da se na osnovu ove presude, kod Uprave PJ B. u označenom z.k. ul. broj 9801 KO SP B. izvrši brisanje založnog prava prvotuzene na označenim nekretninama, koje je upisano u C teretnom listu na osnovu pravosnažnog rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj 071-0-I-07-002740 od 16.05.2007. godine, kao i zahtjev tužiteljice za naknadu troškova postupka.

Obavezana je tužiteljica da tuženoj A.b. a.d. B. naknadi troškove postupka u iznosu od 4.846,79 KM, u roku od 30 dana od dana donošenja presude, te je odbijen zahtjev ove tužene za naknadu troškova postupka preko dosuđenog iznosa.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Banjaluci broj 71 0 P 323208 21 Gž od 21.03.2022. godine, žalba tužiteljice je odbijena i prvostepena presuda, u odbijajućem dijelu odluke o tužbenim zahtjevima i dosuđujućem dijelu odluke o troškovima postupka, potvrđena.

Odbijen je zahtjev tužiteljice za naknadu troškova za sastavljanje žalbe u iznosu od 1.535,60 KM i takse na žalbu.

Blagovremeno izjavljenom revizijom tužiteljica pobija drugostepenu presudu zbog povrede odredbi parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da se revizija usvoji i osporena odluka preinači, ili ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužena A.b. a.d. B. je dala odgovor na reviziju u kojem tvrdi da revizija nije osnovana i predlaže da se odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici su zahtjevi tužiteljice kojima je tražila: da se utvrdi da je ništavo sudsko poravnanje bliže označeno u izreci prvostepene presude; da se utvrdi da ne postoji založno pravo tužene A.b. a.d. B. na nepokretnostima tužiteljice označenim u izreci prvostepene presude; i da se obaveže tužena A.b. a.d. B. trpjeti brisanje založnog prava iz odgovarajuće zemljišno knjižne evidencije.

Ocjenom izvedenih dokaza nižestepeni sudovi su utvrdili:

- da su prednik tužene A.b. a.d. B. (u daljem tekstu: prvotužena) kao davalac kredita i tužena M.J. – S. (u daljem tekstu: drugotužena), kao korisnik kredita, zaključili ugovor o hipotekarnom kreditu uz valutnu klauzulu u CHF kojim je prvotužena odobrila drugotuženoj sredstva u iznosu od 109.000,00 CHF i plasirala sredstva u domaćoj valuti u iznosu od 130.444,55 KM na period vraćanja kredita od 20 godina;
- da je kredit, prema sadržaju ugovora o kreditu, obezbjeđen, između ostalog, i založnim pravom na nepokretnostima upisanim u z.k. ul. broj 9200 k.o. B. u svojini S.S. (založnog dužnika) sa 1/1 dijela;
- da su prednik prvotužene, kao povjerilac (davalac kredita), drugotužena, kao dužnik, (korisnik kredita), i pravni prednik tužiteljice S.S., kao založni dužnik, Osnovnom sudu u Banjaluci podnijeli zajednički prijedlog za zasnivanje založnog prava koji je kod tog suda zaveden pod poslovnim brojem 071-0-I-07-002740;
- da je u označenom predmetu dana 16.05.2007. godine, na ročištu za raspravljanje o prijedlogu, sačinjen zapisnik na kojem je sud donio rješenje kojim je utvrdio postojanje potraživanja povjerioca prema dužniku (iznos kredita uslovi i rok vraćanja) te utvrđeno da se radi o hipotekarnom kreditu i navedene nepokretnosti kojima se obezbjeđuje taj kredit (iz z.k. ul. broj 9200 i p.l broj 2825/1 k.o. B.) i da je založni dužnik (S.S.) vlasnik istih;
- da je rješenjem Osnovnog sudu u Banjaluci broj 071-0-I-07-002740 od 16.05.2007. godine, koje je ispravljeno rješenjem od 22.05.2007. godine, određena i sprovedena uknjižba založnog prava na nepokretnostima iz z.k. ul. broj 9200 k.o. B.;
- da je založni dužnik umro 2012. godine i da su njegovi sljednici tužiteljica – supruga, i djeca drugotužena, tuženi V.S. (u daljem tekstu: trećetuženi) i tužena V.P. (u daljem tekstu: četvrtotužena);
- da drugotužena nije vraćala kredit pod uslovima i na način kako je bilo ugovoreno i da je prvotužena, kao tražilac izvršenja, protiv tužiteljice, drugotužene, trećetuženog i četvrtotužene, kao izvršenika, pokrenula izvršni postupak u predmetu broj 71-0-I-178479 13 I (kasnije broj 71 0 I 178497 18 I 2) radi namirenja potraživanja iz navedenog ugovora o kreditu, prodajom nepokretnosti na kojoj je u korist prvotužene ustanovljeno predmetno založno pravo (nepokretnosti se sada vode u z.k. ul. broj 9801 k.o. B.).

Na prednjem utvrđenju nižestepeni sudovi temelje zaključak da je predmetno poravnanje zaključeno saglasno odredbama člana 251b. i 251v. Zakona o izvršnom postupku („Službeni list SFRJ“ broj 20/78, 6/82, 74/87, 57/89, 20/90, 27/90 i 35/91 i „Službeni glasnik

Republike Srpske“ broj 17/93 i 14/94 – u daljem tekstu: ZIP), da je uknjižba založnog prava na nepokretnostima određena i sprovedena saglasno odredbi člana 251g. istog zakona i da slijedom toga nisu ispunjeni uslovi za ništavost poravnanja iz odredbe člana 103. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj: 29/78, 39/85, 45/89, 57/89) i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO).

Drugostepena odluka je pravilna.

Na zasnivanje založnog prava na nepokretnostima (hipoteka), u vrijeme kad je zasnovano sporno založno pravo (2007. godine), primjenjivale su se odredbe naprijed navedenog ZIP, na osnovu odredbe člana 230. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 59/03 do 66/18), u vezi sa odredbama člana 61. i člana 64. stav 1. Zakona o osnovnim svojinsko pravnim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 6/80 i 36/90, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 38/03- u daljem tekstu: ZOSPO).

Odredbom člana 61. ZOSPO propisano je da pravo zaloge može postojati na pokretnim stvarima, nepokretnostima i na pravima (stav 1.), i da pravo zaloge nastaje na osnovu pravnog posla, sudske odluke i zakona (stav 2.).

Na osnovu pravnog posla ili sudske odluke hipoteka se stiče upisom u javnu knjigu ili na drugi način određen zakonom (član 64. stav 1. ZOSPO).

Prema odredbi člana 251b. ZIP povjerilac i dužnik mogu saglasno tražiti od suda da odredi i sprovede uknjižbu založnog prava na nepokretnostima dužnika, odnosno da odredi i sprovede popis pokretnih stvari dužnika radi obezbjeđenja novčanog potraživanja povjerioca obezbjeđenjem založnog prava na pokretnoj i nepokretnoj stvari dužnika.

Kad treće lice svoje nepokretnosti daje kao predmet zaloge onda je i on predlagač iz sporazumnog (zajedničkog) prijedloga za zasnivanje založnog prava i ima položaj založnog (hipotekarnog) dužnika.

Sud je, u smislu odredbe člana 251v. ZIP, nakon podnošenja zajedničkog prijedloga stranaka, dužan održati ročište, te na zapisniku utvrditi postojanje potraživanja, njegovu visinu i dospelost, te postojanje sporazuma stranaka o zasnivanju založnog prava na određenim nepokretnostima, odnosno pokretnim stvarima (stav 1.). Potpisani zapisnik o sporazumu iz stava 1. ima snagu sudskog poravnanja (stav 2.).

Ovaj zapisnik suda (poravnanje) u sebi sadrži dva akta, sporazum o postojanju potraživanja i obimu istog, te ugovor o zasnivanju založnog prava, a poravnanje se smatra zaključenim kad stranke potpišu zapisnik sa ročišta održanog po zajedničkom prijedlogu stranaka.

Na osnovu sporazuma postignutog u smislu odredbe člana 251v. ZIP, sud je, na osnovu člana 251g. ZIP, ovlašten rješenjem odrediti uknjižbu založnog prava na nepokretnostima i preduzeti sve što je potrebno radi provođenja uknjižbe.

Ovo rješenje ima značaj rješenja o obezbjeđenju, osnov njegovog donošenja je ugovor (sporazum) o zalozi, a obezbjeđenje se određuje navedenom sudskom odlukom (rješenjem) i ostvaruje njenim sprovođenjem.

U ovom postupku je utvrđeno da su prvotužena kao povjerilac (davalac kredita), drugotužena, kao dužnik (korisnik kredita) i založni povjerilac S.S., podnijeli zajednički prijedlog radi obezbjeđenja potraživanja iz ugovora o kreditu i uknjižbu založnog prava na nepokretnostima založnog dužnika. Sud je, u postupku po ovom prijedlogu, na zapisnik donio rješenje u kojem je utvrđeno potraživanje povjerioca prema dužniku, tako što je označen iznos kredita, visina, dospelost i rok otplate, uz označenje da se radi o hipotekarnom kreditu i

označena nepokretnost koja je predmet založnog prava (hipoteke) i da je ista u svojini S. S. (založnog dužnika). Zapisnik na kojem je doneseno ovo rješenje suda potpisan je od strane povjerioca, dužnika i založnog dužnika.

Shodno navedenom pravilan je zaključak drugostepenog suda da su stranke postigle sporazum o dugu i njegovom obimu kao i da je sporazumno zaključen ugovor o zalozi na nepokretnostima, i da su isti valjani u smislu odredbi člana 251b. i 251v. ZIP.

Uslovi za nastanak ovih ugovora, odnosno način nastanka i pravna dejstva spornog sudskog poravnjanja ocjenjuju se u smislu navedenih odredbi ZIP, kao lex specijalis propisa. Sudsko poravnanje predstavlja posebnu izvršnu ispravu na temelju koje sud donosi rješenje o obezbjeđenju potraživanja. Stoga nema mjesta revizionoj tvrdnji da su za valjanost ugovora relevantne odredbe člana 26. i 67. ZOO.

Obezbjedenje potraživanja iz ugovora o kreditu je određeno i sprovedeno posebnim rješenjem o zasnivanju založnog prava na nepokretnostima (rješenje Osnovnog suda u Banjaluci broj 071-0-I-07-002740 od 16.05.2007. godine, ispravljeno rješenjem od 22.05.2007. godine), saglasno odredbi člana 251g. ZIP, pa je založno pravo na predmetnim nepokretnostima zasnovano na temelju sudske odluke i upisom u zemljišnu knjigu u skladu sa navedenom odredbom ZIP i odredbama člana 61. stav 2. i 64. stav 1. ZOSPO.

Presuda ovog suda broj 71 0 P 050692 16 Rev 2 od 14.04.2016. godine, na koju se poziva revizija, donesena je u sporu za predaju u posjed nepokretnosti (garaže) koja je stečena na temelju ugovora o kupoprodaji i upisom u zemljišno knjižnu evidenciju, pa ista u činjeničnom i pravnom smislu ne dovodi u pitanje zaključke na kojima se temelji ovom revizijom pobijana drugostepena presuda.

Kako nisu ostvareni revizijski razlozi, a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti u smislu odredbe člana 241. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP), reviziju tužiteljice je valjalo odbiti primjenom odredbe člana 248. istog zakona.

Navodi odgovora na reviziju nisu imali uticaja na odluku o reviziji, pa se troškovi sastavljanja odgovora na reviziju ne mogu smatrati neophodnim troškovima ovog revizionog postupka u smislu odredbe člana 387. stav 1. ZPP. Zbog toga je odbijen zahtjev prvotuzene za naknadu troškova za sastavljanje odgovora na reviziju opredjeljen u iznosu od 1.535,63 KM.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić